

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa [...] Banku spółki akcyjnej w W.
przeciwko G. W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 lipca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od G. W. na rzecz [...] B. spółki akcyjnej w W.
kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną G. W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 listopada 2021 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN z dnia: 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1904 ze zm.) jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień

prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN z dnia: 15 października 2002 r., II CZ 102/02; 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20). Nie może stanowić przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie przekonanie skarżącej strony o „istotności” czy „ważności” problemu, który pojawia się na tle konkretnego rozstrzygnięcia w postępowaniu przed sądem drugiej instancji ani nie może sprowadzać się jedynie do polemiki ze stanowiskiem co do wykładni prawa przyjętym przez ten sąd.

Skarżąca podniosła potrzebę wykładni art. 104 k.c. w kontekście zaistnienia trzech zagadnień prawnych: „(1) czy oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu hipotecznego jest skuteczne także wtedy, gdy złożył je pracownik zatrudniony w banku, przez co w sposób dorozumiany jest on uprawniony do podejmowania tego typu czynności prawnych, czy powinien on jednak legitymować się pełnomocnictwem, w którym mocodawca wyraźnie upoważnia go do złożenia rzeczonoego oświadczenia i sam posiada stosowne umocowanie udzielone mu przez organ osoby prawnej, w tym uprawniającego go do udzielenia dalszych pełnomocnictw, w sytuacji gdy sam nie jest piastunem takiego organu, (2) czy na gruncie art. 104 k.c. istnieje możliwość potwierdzenia umocowania do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu hipotecznego w toku procesu sądowego (w tym także na etapie postępowania apelacyjnego) zainicjowanego wniesieniem pozwu o zapłatę roszczenia, którego źródłem jest umowa kredytu postawionego w stan wymagalności, z powodu jego nieterminowej spłaty lub

zaniechania tej spłaty, (3) czy na gruncie art. 104 k.c. zgoda adresata oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu hipotecznego złożonego bez stosownego umocowania może być udzielona w sposób milczący przejawiający się w braku odpowiedzi na wezwanie do zapłaty złożone wraz z wypowiedzeniem umowy?”.

Powyżej wskazanych wymagań nie spełniał wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżącej. Po pierwsze, skarżąca myli przyczynę kasacyjną istotnego zagadnienia prawnego z przyczyną kasacyjną potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Skarżąca bowiem zamiast powołania orzecznictwa, z którego wynikałaby rozbieżność interpretacyjna odnośnie do powołanego przepisu, ograniczyła się do sformułowania zagadnień prawnych. Nie budzi natomiast wątpliwości Sądu Najwyższego, że skoro, w ocenie skarżącej, na tle wykładni przepisu powstały rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, to znaczy, że zajął on już stanowisko w tej kwestii i to nie jeden raz. Nie można zatem budować w oparciu o te same wątpliwości istotnego zagadnienia prawnego, które charakteryzuje się tym, że jest nowe, jeszcze nierozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy (zob. postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2016 r., I CSK 315/16).

W kontekście powyższego zauważyć należy zatem, że w przypadku powoływania się na rozbieżności judykatury należy, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany, czego skarżąca nie uczyniła, nie odnosząc się do zapatrywań przedstawionych w orzecznictwie. Ograniczyła się natomiast do wskazania wątpliwości interpretacyjnych jedynie na gruncie procedowanej sprawy, osadzając je w realiach tej sprawy, zmierzając do uzyskania stanowiska w odniesieniu do trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Już tylko z powyższej przyczyny skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania. Po drugie jednak, pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów (zob. np. postanowienie SN z dnia 9 sierpnia 2018 r., II PK 213/17). Jest to istotne, gdyż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.). Tymczasem skarżąca wprost wskazuje w podstawach kasacyjnych naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., co jest niedopuszczalne na etapie postępowania kasacyjnego. Skarżąca bowiem kwestionuje ustalenia faktyczne, jak chociażby wypowiedzenia umowy kredytu w kontekście umocowania pracownika banku, co podlegało badaniu przez Sądy *meriti* na etapie postępowania rozpoznawczego. Nie można również pominąć, że w art. 104 k.c. jest mowa o działaniu rzekomego pełnomocnika (działającego bez umocowania lub z przekroczeniem rzeczowego zakresu pełnomocnictwa), a nie działaniu pełnomocnika, który takowe posiadał, ale nie okazał go przy dokonaniu czynności.

Po trzecie, jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny, złożone do odpowiedzi na apelację wnioski dowodowe nie były spóźnione. Strona powodowa przedłożyła bowiem poświadczone za zgodność z oryginałem odpisy pełnomocnictw dla pracowników do składania oświadczeń w imieniu banku, tym samym zostało wykazane ich umocowanie do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu. Wnioski dowodowe nie były spóźnione, gdyż zostały złożone w wyniku podniesienia przez pozwaną zarzutu w tym przedmiocie na określonym etapie postępowania.

Z motywów uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie wynika, aby stanowisko Sądu Apelacyjnego było sprzeczne z tym reprezentowanym przez Sąd Najwyższy, które zakłada, że art. 381 k.p.c. pozostawia uznaniu sądu odwoławczego uwzględnienie nowych okoliczności faktycznych i dowodów. Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, ale może je także dopuścić (przeprowadzić), chociaż strona mogła je powołać wcześniej. Jest to zatem unormowanie pozostawiające ocenę celowości i możliwości dopuszczenia nowych faktów i dowodów w postępowaniu apelacyjnym swobodnemu uznaniu sądu drugiej instancji. Przepis ten przyjmuje jako zasadę, że nowe fakty i dowody są dopuszczalne w postępowaniu apelacyjnym, ale tylko wyjątkowo – z przyczyn wskazanych w tym przepisie – przewiduje możliwość ich pominięcia. (wyrok SN z dnia 12 września 2000 r., I PKN 28/00, OSNP 2002, nr 7, poz. 161).

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 2 w zw. z art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

a.s.